

Marinov Iván – Dezső András – Pál Attila

Legendavadászat

Szóbeszéddek, tévhitek,
átverések nyomában

Legendavadászat

Szóbeszédék, tévhitek,
átverések nyomában

A mű címe:
Legendavadászat. Szóbeszéddek, tévhitok, átverések nyomában

Szöveg: © Marinov Iván, Dezső András, Pál Attila

Szerkesztette: Marinov Iván és Falcsik Mari

Felelős szerkesztő: Falcsik Mari

A kötet megjelenését a Discovery Channel támogatta.

A kötetet tervezte: Batki Anita

Borítóterv: Kuzskó Rajmund

ISBN 963 7525 86 6

Minden jog fenntartva. Jelen könyvet vagy annak részleteit tilos reprodukálni, adatrendszerben tárolni, bármely formában vagy eszközzel – elektronikus, fényképezési úton vagy más módon – a kiadó engedélye nélkül közölni.

Kiadja a HVG Kiadó ZRt., Budapest, 2006
Felelős kiadó: Szauer Péter

Nyomdai előkészítés: HVG Press Kft
Felelős vezető: Erényi Ágnes

Nyomás: AduPrint
Felelős vezető: Tóth Éva

Tartalom

Előszó	8
I. Árukkodó szóbeszédék	13
AIDS – a legfőbb mumus a fertőző betegségek közül (Pál Attila)	16
Egzotikus és gyorsélettermi veszélyek (Marinov Iván, Pál Attila)	25
Bojkottáljunk vállalatokat! (Marinov Iván)	34
Morbid baleset, bizarr halál (Marinov Iván)	43
Legendák a metróból (Dezső András, Marinov Iván)	47
<i>Szomorú vasárnap</i> – az öngyilkosok himnusza (Dezső András)	57
Pókok, pókok mindenütt! (Pál Attila)	62
Az ukránlengyel jegesmedvekuvasztól a mexikói patkánykutyáig (Pál Attila)	70
A repülő tehén és más égi meglepetések (Marinov Iván)	77
II. Tévhitek	83
Italozzunk ésszel! (Marinov Iván)	86
Mindennapi ételleink tudatmódosító hatása (Pál Attila)	92
Jelen: hat és fél milliárd. Igazoltan hányzik: százmilliárd (Pál Attila)	99
A tizenötmillió magyar (Marinov Iván)	104
Német példa, választópolgárok figyelmébe (Marinov Iván)	110
A Nagy Eszkimó Szókincs Átverés (Marinov Iván)	116
Állatok az érzékeken túl (Pál Attila)	121
Sok kis szadista (Pál Attila)	126
Agy nélkül, tisztán, szabadon (Pál Attila)	131
III. Hogyan nyúlunk a történelmi legendákhoz?	137
Szabadságharcos legendák (Marinov Iván)	140
Trianon-legendák (Marinov Iván)	147
A dán király példamutatása (Marinov Iván)	156
Truman és a magyar hadüzenet (Pál Attila)	161
A világ legsötétebb lelke (Pál Attila)	165
Nagydobrony, a XX. századi Karthágó (Marinov Iván)	171
Az 1956-os totónyertes legendája (Dezső András, Marinov Iván)	178

A Köztársaság téri kazamaták (Pál Attila)	184
A csirkedarálás legendája (Dezső András)	190
IV. Átverések	199
Van képük hozzá – az internet és a képmanipuláció (Marinov Iván)	202
Médiaátverések (Dezső András, Marinov Iván)	208
Kamu weblapok – avagy a bonsai-macska, a Nagy Ugrás és a bolondok napi feltámadás (Marinov Iván)	215
Küldd tovább, ez nem kamu! (Marinov Iván, Pál Attila)	220
Ráment a családi ház, a kocsis és egy fél élet munkája (Pál Attila)	227
Viccből valóság (Marinov Iván)	234
Szegény jenkit még az ág is húzza (Marinov Iván)	240
Földönkívüliek a gabonatáblában és az éterben! (Dezső András)	250
Andy Kaufman él? (Dezső András)	256
V. Féltreértett jelek	263
WTC-legendák (Dezső András, Marinov Iván)	266
Természeti katasztrófák szülte legendák (Dezső András)	275
Különös egybeesések (Dezső András)	283
A világ leghíresebb hajókatasztrófája (Pál Attila)	291
Góliát, a hírszerző bálna (Dezső András)	300
Pálinkadiplomácia (Dezső András)	304
Titokzatos recept – ez a siker titka? (Marinov Iván)	310
Mesélő pesti szobrok (Marinov Iván)	316
Az ifjú Paul és a halál (Dezső András, Marinov Iván)	323
Fontosabb szavak, kifejezések	332
A Discovery Chanel utószava	335
A szerzőkről	337
Név- és tárgymutató	338

Előszó

„Nagybátyám volt gimnáziumi osztálytársának a bátyja – aki egyébként az egyik pesti kórház főorvosának a szomszédja – mesélte egy fociedzés után, amiről pont lemaradtam, hogy a múltkor – a szomszédja már elfelejtette, melyik kollégájától hallotta a sztorit, így a kórház nevére sem emlékezett – az éjjeli ügyelet alatt bevittek egy fickót, aki a szájába vett egy villanykörtét, és aztán sehogyan nem tudta kihúzni. A kolléga, akitől a szomszéd főorvos a sztorit hallotta, pont nyaralni volt az eset idején, de állítólag még az ügyeletesek váltótársai is ezen röhögtek másnap, amikor felidéztek az éjszaka történéseit.

Ráadásul, mert hát a baj nem jár egyedül, másfél óra múlva még egy embert behoztak – ugyanúgy, körtével a szájában. Nemsokára kiderült, hogy ez a második »balesetes« az a taxis volt, aki az első körtés srácot bevitte a kórházba. A szerencsétlen nem tudta elképzelni, hogy lehet egy százas izzót úgy bevenni a szájába, hogy az ember ne tudja kihúzni, ezért hazaérve ő is kipróbálta.

Állítólag a tévében, vagy valamelyik lapban meg is interjúvolták őket, miután nagy nehezen kioperálták a körtéket. A sztorira én is emlékszem, sőt utána nem sokkal mintha Amerikában is lett volna valami hasonló eset...”

Barátom barátja mesélte...

A fentiekhez hasonló történettel mindenki találkozhatott már, még ha ezzel, ebben a formában valószínűleg nem, hiszen ezt mi raktuk össze, ügyelve arra, hogy minél több jellemző fordulatot belegyúrjunk. Hogy követhetetlen, kinek a kije a főorvos, és ő maga kitől hallotta a történetet? Előfordul.

A sztori maga azonban van olyan rejtélyes, izgalmas, tanulságos és egyben félelmetes, hogy továbbadjuk. Egyszerűbb, ha nem pepecselünk az információlánc pontos rekonstruálásával, hanem gyorsan megosztjuk másokkal – hallgatóságunk és a magunk örömeire. Elég, ha annyit mondunk, hallottuk. Vagy a szomszéd Józsi hallotta. Esetleg ott volt a helyszínen: éppen akkor vették ki a manduláját, és nem tudott aludni. Ez a Józsi ilyet nem találna ki, ismerjük. A saját szemével látta.

Az emberek az információk jelentős részét bizonytalan eredetű közlésekből szerzik, ezeket később tényként mesélik el egymásnak. Városi legendákkal foglalkozó internetes oldalunk szerkesztése során mi magunk is több olyan sztoriba, tévhitbe, példamesébe botlottunk, amiben legendavadász tevékenységünk előtt szilárdan hittünk, nemritkán előszeretettel meséltünk baráti körben. Úgy véljük azonban, hogy szégyenkezésre nincs okunk, miként az olvasónak se, ha e könyv végére érve rádöbben, hogy éveken át mesélt kedvenc tételei és történetei a képzelet szüleményei.

Mitől ilyen gyors a pletyka terjedési sebessége?

A globalizáció a világ egyre több népét, régióját, lakosát kapcsolta be a városi legendák, tévhitek keringési rendszerébe. Ahogy a hírek mind közvetlenebb utakon terjednek, ettől egyrészt csökkent a – korábban csak többszörös áttételekkel összekapcsolható – világrészek közti információáramlás ideje, a közvetítő személyek száma és ezáltal az információk torzulása, másrészt ez felgyorsította a helyi szóbeszéd, a lokális legendák nemzetközi exportját, adaptációját is.

A valóság manipulációját gyermekjátékká egyszerűsítő digitális technológiák és az akár névtelen kinyilatkozást is lehetővé tevő internet megjelenése alapjaiban változtatta meg a szóbeszéd terjedését. Egyes társadalomtudományi értelmezések szerint a világháló klasszikus pletykaklub, ahol bárki megszólíthat bárkit – akár ismeretlenül is. E szerint az értelmezés szerint

– ha elfogadjuk, hogy a szóbeszéd egyik funkciója éppen a hivatalos és íratlan társadalmi cenzúratörvények, illetve a bennünk rejlő öncenzúrahajlam megkerülése – azt mondhatjuk, hogy az internet a szóbeszéd ideális színtere és hordozója. De ha arra gondolunk, hogy a névtelenség mögé bújva az embereknek lehetőségük van arra is, hogy olyan dolgokat elmondjanak, amit egyébként nem mernének, akkor az internet rombolóan is hathat a szóbeszédre, hiszen az internet névtelenségében nem lesz többé szükség arra a pszichológiai elfedő szerepre, amit a szóbeszéd az élőbeszédben betölt.

Az tehát nem várható, hogy a szóbeli kommunikációt, a szóbeszédet a jövőben kiszorítja az internetes kommunikáció, de mindenképpen elősegíti a kitalációk minden eddiginél gyorsabb és szélesebb körű terjedését és mutációját.

Mi került a válogatásba?

A klasszikus értelemben vett legendákon túl könyvünkbe bátran válogatunk a történelmi geszták, tévhitek, mítoszok, tanmesék, összeesküvés-elméletek, anekdoták, átverések, internetes csalások, médiahackek, manipulált fotókon alapuló rémtörténetek és kamufigyelmeztetések közül is. A továbbiakban az Olvasó öt témakörben, egységenként 9-10 fejezetben ismerkedhet meg a legbizarrabb, legmulatságosabb és legfélelmetesebb legendákkal.

Könyvünket nem csak a benne szereplő történetek leleplezésére ajánljuk. Az egyes motívumok alapján csokorba gyűjtött legendacsoportokban leírtak – reményeink szerint – arra is alkalmasak lesznek, hogy a segítségükkel leleplezhessünk a könyvben nem idézett, ám hasonló üzenetű, mondanivalójú szóbeszédeket is. Szeretnénk, ha munkánk olyan kézikönyvként funkcionálna, amelyet elolvasás után nem érdemes túl magas könyvespolcra tenni, hogy egy-egy újabb legenda felbukkanását követően könnyen elő lehessen kapni. Ebben segíti az olvasókat a kiadvány végén található mellékletben a részletes „legendahatározó” és a név- és tárgymutató is.

Hogyan is boncolunk?

Mint korábban, a honlapunk szerkesztése közben, most, e könyv írása során is betartottuk azt a magunk által felállított alapszabályt, hogy – bár sok esetben nagy a kísértés – lehetőleg ne dobálózzunk olyan kifejezésekkel, mint a „nyilvánvaló”, az „egyértelmű”, a „minden kétséget kizáróan megállapítható” vagy a „soha meg nem történt”.

Valljuk, hogy az ilyen szavakkal vagdalkozók vagy nincsenek tisztában a legendák természetével (lásd még többek között a későbbiekben részletesen kifejtett, rejtélyes hangzású *ostension* fogalmát), vagy aprólékos feltáró munka helyett harsány magabiztossággal próbálják olvasóik kételkedését csillapítani. Mi nem kívánunk beleesni ezekbe a típushibákba, a tőlünk nemegyszer időben vagy térben, esetleg mindkettőben távoli eseményeket egyetlen *igaz* avagy *hamis* címkével ellátni, ezért munkánk során többek között az alábbi, a vizsgált téma megfoghatatlanságához inkább illő eljárásokkal operáltunk:

- X. Y., a kérdés elismert szakértője szerint az, hogy az adott esemény bekövetkezhetett volna,
 - a) írásos bizonyíték hiányában nem hitelesíthető,
 - b) dokumentumokkal éppen annak ellenkezője bizonyítható,
 - c) a tudomány eszközeit felhasználva cáfolható.

- Ezzel szemben Y. X. szerint a leírtakat érdemes megvizsgálni egy másik szemszögből is, amelyből kiindulva az X. Y által levontaktól eltérő következtetéseket is felállíthatunk.

- Saját kísérleteink, tapasztalataink, észleléseink azt mutatják, hogy ...

- Nem tudjuk, hogy az adott legenda megtörtént-e a szóbeszédben említett helyen és időben, de elgondolkodtató, hogy
 - a) az elmondottak kísértetiesen hasonlítanak egy több évtizede feljegyzett történethez,

- b) hasonló üzenetű legenda ismert Nagy-Britanniában, az Egyesült Államokban, Franciaországban, Görögországban, valamint tucatnyi más országban is,
- c) a sztori ellentmond a józan észnek.

És hogy mi is az a – legendáinkhoz hasonlóan szintén igencsak rejtélyes – *józan ész*? Nem más, mint egy gyanúsan puha módszer azokra az esetekre, amikor a nyomozás során a fent említett mankók egyike sem segített.

Kinek mondunk köszönetet?

Mindenkinek, aki munkánk során segítségünkre volt. Hozzá tartozóinkon, kollégáinkon, barátainkon, szerkesztőnkön és a kiadón túl a könyvben megszólaló, illetve annak egyes fejezeteit lektoráló személyeknek, név szerint és remélhetőleg senkit ki nem felejtve:

Ablonczy Balázs, Békés Csaba, Borhi László, Hermann Róbert, Ormos Mária, Rainer M. János és Romsics Ignác történészeknek, Bata István és Szonntag Andor BKV-szakembereknek, Csabai Márta és Sergio Benvenuto pszichológusoknak, Barbara Mikkelson legendavadász folkloristának, Dunay György, Győry László szeszipari elnöknek, Pete Nándor külügyi ex-főosztályvezető-helyettesnek, Móricz Kálmán helytörténésznek, Balla D. Károly, Müller Péter és Szabó Illés íróknak, Füredi Mihály könyvtárigazgatónak, Gálfalvi Istvánnak, a Szerencsejáték Rt. egykori munkatársának, Hablicsek László demográfusnak, É. Kiss Katalin nyelvkatatónak, Túry Gergely és Bánkuti András fotóriportereknek, Pálinkás-Szűcs Róbert riporternek, Ruzshti Zsolt, Szőnyei Tamás újságíróknak, Nagy Feró, Varga Zoltán zenészeknek, Samu Ferenc zoológusnak, Hanga Zoltán szóvivőnek, Brauswetter Viktor állatorvosnak, Kiss János élettankutatónak, Frecska Ede pszichiáternek, Kővári Gergely sörmesternek és Gyányi Sándor weblapszerkesztőnek és az ÁNTSZ alkalmazottjainak.

Köszönjük!

1.

Árulkodó
szóbeszéd

1.

Árulkodó szóbeszéd

Híresztelés, mendemonda, pletyka, fecsegés, locsogás, fáma, mesebeszéd, lárifári, szódara – többek közt e szinonimákat sorolja fel a *Magyar Szókincstár*¹ a szóbeszéd kifejezésre. Nem túl hízelgő lista, ez alapján a témát rögtön utalhatnánk a bulvárlapok hátsó oldalaira. Más nyelvekben sem sokkal jobb a helyzet. Az angol 'rumor', a francia 'rumeur' vagy 'bruit' szavak például már hangzásokban ítéletet mondanak a tartalomról: itt valami olcsó és sötét dologról lehet szó.

Pedig a szóbeszéd igen hasznos részletekkel szolgálhatnak az adott társadalom körképét megrajzolni kívánók számára. Ezek a bizonytalan eredetű, többnyire verbális kommunikáció, újabban internet útján terjedő történetecskék ugyanis remekül bemutathatják a kor emberének félelmeit, szorongásait, illetve eltitkolt vágyait, álmait.

Történetmesélés közben talán nem is gondolnánk, de a szóbeszéd jóval többet elárulnak a mesélőről, mint amennyit láttatni szeretnénk magunkból. Az egyik fő eredetelmélet szerint ugyanis keletkezésük annak köszönhető, hogy olyan információkat közölhetünk általuk, amelyek nem férnek bele az elfogadott diskurzusba, tehát társadalmilag nem legitim, elfogadhatatlan érzéseket, vágyakat közvetítenek.

Példa erre a 2001. szeptember 11-i amerikai merényletek körül kialakult rengeteg összeesküvés-elmélet; ezek nagy része a ki nem mondott Amerika-ellenességet adja ismeretlen

¹ *Magyar szókincstár – rokon értelmű szavak, szólások és ellentétek szótára*. Kiss Gábor főszerk. Tinta Könyvkiadó, 1999.

jólétesültek szájába. Hasonló az üzenete azoknak a látszólag ártalmatlannak tűnő kis történeteknek, amelyek a kettesben százússzal száguldozó amerikai turistáról, vagy az amerikai középiskolások által használt, végtelenül leegyszerűsített iskolai térképekről adnak „hírt”.

De hogy a honi példák se maradjanak ki: a fehérorosz ifjúsági karateválogatott buszsofőrje által alaposan megleckéztetett „tipikusan nagydarab kopasz cigányok” történetét szóban vagy elektronikus úton továbbadó emberekről – ha nem is minden kétséget kizáróan – sejt-hetjük, hogy ellenérzést táplálnak a roma kisebbséggel vagy bizonyos csoportjaival szemben.

A szóbeszédkeringetők a mesélt történetek üzenetével tehát bizonyos értelemben azonosulnak ugyan, ám ezt nem merik nyíltan felvállalni környezetük előtt. Ezt a helyzetet oldja fel a szóbeszéd, amit „nem mi találtunk ki, nem is értünk egyet vele, csak a szomszéd szomszédjának nagynénjétől hallottuk, de ha már hallottuk, továbbadjuk, mert egyébként érdekes és szórakoztató”.

Létezik olyan elmélet is, amely szerint a szóbeszédeket a közösség létrehozásának és fenntartásának szüksége hívja életre, s ezek a kapcsolatépítést és az információ-áramlást szolgálják. A városi legendák népszerűsége e nézet szerint abból fakad, hogy a jólétesülteknek „kifizetődővé” válik a történetmesélés: sztorizásaiknak köszönhetően egy hálózat alakul ki körülöttük, felkapott társasági személyek lesznek. Mindenki szereti, ha odafigyelnek rá, ha új és meghökkentő információkat oszthat meg másokkal.

Másik oldalról az ilyen történetek meghallgatása is hasznos lehet, hiszen olyan, más-honnan be nem szerezhető információk birtokába jutunk általuk, amelyek egyrészt fel-hívják a figyelmünket bizonyos – sokszor nem tudni, valós vagy hamis – veszélyekre, illetve lehetőségekre, másrészt továbbadhatók, ugyanúgy, ahogyan kaptuk. A kör soha nem ér véget, s ebben a demitizálás – azaz a mienkhez hasonló gyűjtemény – sem segít.

A szóbeszédeket reprezentáló jelen részben a válogatásba „rég” és „új” úton terjedő, honi és nemzetközi példákból egyaránt szemezgetünk, bár talán e megkülönböztetés nem is fontos, mert – ahogy mindig kiderül – úgyis minden összefolyik mindennel.

AIDS – a legfőbb mumus a fertőző betegségek közül

Amikor e sorok szerzője az orvosi egyetem gólyatáborában pár száz évfolyamtársával együtt megkapta a kérdést, melyik a legveszélyesebb megbetegedés, a választ a legtöbbszörrel együtt gondolkodás nélkül írta le: az AIDS. Véletlenül sem gondolt rákra, infarktusra vagy a májzsugorra, egyértelműnek tűnt, hogy nem létezik gonoszabb a csattanó betűszóval elnevezett új betegségnél. Talán kései felbukkanása az emberiség történetében, talán alattomosága, talán egyértelmű gyógyíthatatlansága okozta, hogy a média is felkapta – s az AIDS ezzel hosszú időre a társadalom egyik legfélelmetesebb ellenségévé avanszált.

Az AIDS-nek nagyobb legendaköre van, mint tucatszi társának, s ezen nem is csodálkozhatunk: meglehetősen erős szimbólummal állunk szemben. Hogy minek is a szimbóluma, milyen képtelenségek terjedtek el, és mire érdemes figyelni vele kapcsolatban, erre térünk ki ebben a fejezetben.

Halálos betegség a semmiből

A '80-as évek elején, amikor a brezsnyevi képtelenségek és a reagani konzervativizmus felkorbácsolta érzelmeik hatására legtöbbször meg voltak győződve arról, hogy a hidegháború soha nem ér véget, felütötte fejét ez a félelmetes, pokoli kór. Kiismerhetetlennek és démoninak látszott, a semmiből tört elő, s hihetetlen tulajdonságai voltak – úgy tűnt, csak a melegeket támadja meg. El is nevezték meleg pestisnek.

Világméretű összefogás és versengés indult meg az okok és eredet megtalálására. Izolálták a HIV-vírust, kezdtek kirajzolódni a körvonalak, egy újságírócsoport feltárta az utat, hogyan terjedt szét a betegség a nyugati világban. Szenzációs felfedezésük, miszerint egyetlen ember (Gaetan Dugas kanadai légikísérő) hurcolta szét a kórt, sokak számára segített

megérteni és kézzelfoghatóbbá tenni a jelenséget. Mégis újabb és újabb eredetmítoszok törtek elő.

Mostanra a tudósok nagy többsége egyetért abban, hogy a HIV a SIV-ből ered. Ez a vírus, amely felépítésében, örökítőanyagában szinte teljesen megegyezik emberi verziójával, a csimpánzokat támadja, s a főemlősről – legközelebbi rokonunkról – „ugrott át” az emberre. Valahogy így eshetett: egy szerencsétlen afrikait megharapott egy csimpánz (esetleg sebes kézzel nyúlhatott az állat vérző testéhez), s az egyedben ott volt az emberiség egészére nézve rettenetes tulajdonsággal bíró mutáns vírusdarab is: ez képes volt az emberi fehérvérsejteket is felhasználni szaporodására. Emberünk aztán az előbb felsorolt utak valamelyikén továbbadta a fertőzést – és a vírus elszabadult.

Meglehetősen nehezen illik ez a számtalan egyszeri lehetőséget tartalmazó verzió a világról alkotott képünkbe. Túl valószínűtlen, túl gyöngyében áll. Kell lennie valami „logikusabb” magyarázatnak is. Ráadásul, ha jobban belegondolunk, a szent és mindenható tudomány és orvoslás mostanra gyógyírt talált minden fertőzésre, megállított minden világjárványt, s a legtöbb esetén bebizonyosodott: ahol a pénz, ott a gyógyulás is. Most pedig feltűnik ez a halálos kór a semmiből, senki nem tudja, mi ez, és senki nem tudja gyógyítani. Mindennek a tetejébe a kór a felbukkanása utáni első időben jól meghatározott csoportokat támad – melegeket és kábítószer-élvezőket. Sokak által mélyen gyűlölt csoportokat.

A CIA és a Moszad és Hitler és a haitiak közös átka

Könnyű volt úgy gondolni tehát: az ember alkotta a HIV vírusát. A CIA. Vagy az izraeli titkosszolgálat, a Moszad. Netán egy titkos szervezet, amely a homoszexuálisok kiirtására szövetkezett.

A leggyakoribb „logikus” magyarázat a számos filmes toposzban is visszaköszönő elmélet a „félresikerült kísérletről”. Senki nem akart senkinek rosszat okozni, ártatlan, elméleti próbálkozás volt. Aztán a vírus va-

Név- és tárgymutató

1956-os forradalom 179, 184, 186, 189, 302
419-esek 230

A

a Föld lakossága 171, 250
Ablonczy Balázs 12, 148, 150, 152-53, 154
Abramson, Marin 282
Adams, Cecil 217
AIDS 6, 16, 18-20, 22-25
al-Aszad 206
albán vírus 225
alkohol 55, 78, 85-87, 90-93, 97, 168, 313
al-Kaida 267
állambiztonság 190, 195
állatkínzás 126
al-Manar 267
Amerikai Demográfiai Iroda 99
Amerikai Egyesült Államok (USA) 18, 106, 110, 161, 164, 170, 240, 249, 266, 269
Amerikai Igazságügyi Orvostani Tudományos Egyesület 22, 97, 236
Amfetamin 169-70
Amway 36
anatómia 63, 128, 249
Andrássy út 60. 189
Andreánszky István 174
Antal Nimród 52-53
Antall József 104-05, 108-09, 151
ÁNTSZ 12, 26, 96
Anyád, a szűnyogok! 318
AOL 220, 224
Apponyi Albert 153
arachnophobia 62
Arad 141-42
Aranybulla Rt. 251-52
Arapahoe 293
arcbőr alatt kikelő pók 64
Árkay László 171-73
Armageddon 78
art-hoax 218

azsia.net 206
Astor, John Jacob 291
aszpirin 41, 95-96
asszimiláció 106
asszociáció 68, 75, 121, 135, 329
ATM 232
átvágott torkú csecsemők 281
Auschwitz 160, 184, 196
ÁVH 185-86

B

Balassa Iván 175
Balázs Géza 309
Bálint Péter 197
Balla Gyula 171, 173-74, 177
bálna 7, 103, 246, 178, 300-03, 331
Baló Béni 144
Banánbehozatali Társaság 74
Bánkuti András 12, 190-91, 193
Bárdossy László 161, 163-64
Bata István 12, 47, 49-50, 54, 56
Baton Rogue-i baleset 20
Beatles 323-30
Beatrice 190, 192-93, 195
békacigiztetés 126-28
Békés Csaba 12, 302-03
Benedek András 177
Benvenuto, Sergio 12, 28, 32, 36, 76, 117, 247, 265, 273-74, 311, 328-29
Biblia 80, 269, 298
bika 121, 310-12
bin Laden, Oszama 168, 246, 267, 269
bizánci császárság 101
BKV 12, 47, 49, 53-54, 56
blogger 260
Bode, Christiane 87, 91
bonsai-macska 7, 215-16
Booth, John Wilkes 283-84, 286-90
Borhi László 12, 162, 164
Boros Géza 318, 320

Boudreaux 243
Boutard, Norbert 305-06
Brater, Jürgen 87
Brauswetter Viktor, dr. 12, 130
Brezsnyev 16, 18
Bride, Harold 293
Brit Kereskedelmi Kamara 294
Brunvand, Jan Harold 33, 37, 44, 66, 74-75, 77-78, 315, 331
Bubble Yum 314, 315
Budapesti Állatkert 73-74
Bullitt, William C. 149
Bullock, Perry 238
Bush, George 205
búvár a fán 44
Byron, Lord Gordon 133

C

C.Q.D. 292-93
Campion-Vincent, Véronique 79, 266, 270, 272
Carrey, Jim 256
Carvalho, Márcio 268
Casio Gusztai 208
CBS 254-55
CEPS 304-05
CIA 17-18, 167, 268, 274, 300-01
Ciano 164
cigányellenesség 196
Citibank 232-33
Citroen Wallis 245
Clapton, Eric 323
Clemenceau, Georges 153-54
Clifton, Tony 257, 259-60
CNN 21, 66, 113, 211, 218-19, 268-69
Coca-Cola 39-41, 94, 96
Corbett, Boston 289
Costa de Fisterra 240, 242
CPg 190-94, 196-97
cunami 205, 217, 264, 275-79
Cunard Line 295
Csabai Márta 12, 207
csirkedarálás 7, 190-96
Csók világnapja 209-10

D

Dallos Róbert 251-54
Dánia 156-60, 223
Danone 34-35
Darwin-díj 45, 78, 80
Das Erste 91
Dávid Zoltán 104-06
Dávid-csillag 156, 160, 271
Dawkins, Richard 102
Deák tér 50
Dégh-Vázsonyi 32
Department of Economic and Social Affairs
Population Division 100
depresszió60
Descartes, René 134
Dicionarul Explicativa (Értelmező Szótár)309
dizszerzit 53
Drösser, Christoph 117, 217
Dugas, Gaetan 16
Duna 47, 49, 320
Dunaszerdahely 141
Dunay György 12, 22, 97
Dupka György 175

E

É. Kiss Katalin 12, 105-08
eBay 233
éhségközpont 133
Einstein, Albert 84, 131-32, 134-35
elektromágneses sugárzás 122-23
élettan 12, 91-92, 98, 126, 128, 130, 132
ellenállás 127-28, 156, 158, 160, 211, 277
Ellison, Lawrence 234-35
élveboncolás 144
Ember a Holdon 256
emigráció 106, 150-51, 157-58, 171, 173-74, 187, 319
Eminem 218
ENSZ 100-02, 148, 150, 302
Entertainment Tonight 213
Epernay 89
Erdős Péter 193-94, 197
Erickson, Ray 81
érzelmi intelligencia 134
evolúció 122-23, 133

F

Fanta 39–41
FBI 43, 268
Fehér Ház 283, 286–88
fekete özveggy 65-66, 69
Felszabandítási Nyilatkozat 285
Ferenc József 142
Fine, Gary Alan 41
fMRI 132
Forbes 212-13
Forman, Milos 256
France, Anatole 133
Frecska Ede, dr. 12, 135
Freud, Sigmund 61
Frick Jakab 320
Friderikusz-show 251-52
Függetlenségi Nyilatkozat 247
Füredi Mihály, dr. 12, 292
Fűrész Gábor 252

G

Gálfalvi István 12, 181-82
Galícia 240–42, 248
Garcia, Diego 278
Garrett, Richard 289
Gates, Bill 221, 234
gekkó 121, 124
Geller, Uri 252
gerillamarketing 209, 213
Giesing 168
giroszszósz 24-25, 31, 33
Goethe, Johann Wolfgang 61, 134
Góliát-effektus 41, 315
Gosztonyi Péter 185-86, 189
Göncz Árpád 209-10, 212
GPS-tanga 212, 214
grappa 304
Graz 146
Gregor, Josef, dr. 211
GRU 18
Güzü (Benkő Zoltán) 192
Gyányi Sándor 12, 56
gyilkos delfinek 280
Györy László 12, 304–06, 308

H

Hablicsek László 12, 102
hadüzenet 6, 161–64
Hágai Nemzetközi Büntetőbíróóság 150
halálhír 219, 323-24
Halászbástya 209-10
halloween-napi ugratások 32
Hamburger Morgenpost 78
Hanga Zoltán 12, 73
Haraszti Miklós 192
Harland & Wolff 299
Harrison, George 329-30
Havas Gábor 107
Hawkins, John 238
Haynau 138, 140, 142, 144–46
helikopter 44-45, 79, 250
Hermann Róbert 12, 141, 146
heroin 23, 98
Hezbollah 267
hidegháború 16, 51-52, 162, 177, 302-03
Híradó 208, 210, 301
hírszerzés 7, 18, 159, 214, 300, 302-03
Hitler 17-18, 112, 114, 160, 163–70, 255
HIV 16-17, 19–25, 102
hoax 117, 200-01, 214, 217-18, 226, 245,
248–50, 260-61, 331, 336
Holiday, Billie 58
holokauszt 160, 165
Homo Sapiens 101
Howiger 142
Hősök tere 206
Hrabal, Bohumil 141
Hungária Vegyiművek 178
hungarikum 307

I

IBM 224, 226
IKEA 38-39, 41
Ilyés Gyula 104
India 25, 246-47, 275, 278
Indonézia 215, 275–77
Institutum Pro Hominis Juribus 147, 150, 152
internet 7, 9-10, 14, 25-26, 34-35, 39, 43, 45,
47, 72, 78, 80, 110–12, 116, 147, 200–05,
207-08, 214, 219–23, 227, 229, 232, 235–

39, 242-43, 247, 257, 260, 267-68, 272,
278, 304, 309, 330-32, 336
ipari forradalom 102
IQ-teszt 134
iraki háború 203, 238, 243
Irving, David 169

J

Jägermeister 313-14
János Pál pápa, II. 147
Jávor László 57-59, 61
jegesmedve 6, 70, 72-73, 75, 119
jéghegy 291, 297-99
Jerusalem Post 267
Jeszenszky Géza 104
Johnson, Lyndon Baines 272, 283, 288-89
Juba Ferenc 150

K

Kacziány Géza 144
Kádár-alagút 50
Kapferer 79
katakomba 47
Katrina hurrikán 275, 280-81
Kaufman, Andy 7, 256-61
Keith, Max 40-41
kék jég 80-81
Kemény István 107
Kennedy, John F. 265, 273, 283-90
képmanipuláció 7, 202
Keresztély dán király, X. 156-60
Kéthly Anna 151
KFC 29
Kína 25, 27-28, 75, 215-17, 232, 278
Kiss János, dr. 12, 105, 126, 130, 135
Kiss Jenő 105
Kocsi István 173
kokain 94-96, 166-68, 170
koncentrációs tábor 159, 197
Kontroll 52, 54
Koppenhágai Csúcs 308
Kóródi Márta 239
Kovács Zoltán 308
Közlekedéstudományi Intézet 292
Köztársaság téri kazamaták 7, 184, 186-87, 189

KSH Népeségtudományi Kutató Intézet 102, 140
Ku-Klux-Klan 37, 264
Kunadacs 79

L

Ladányi János 108
Lánchíd oroszánjai 320
lánclevelek 20, 220-26
Lang, Ludwig von (Láng Lajos) 147-48, 150-51
Lennon, John 324, 327-28, 330
Leon Uris 156
Lewis, Anthony 249
Libéria 285
Life Saver Company 314-15
Lincoln, Abraham 283-89
Lincoln, Evelyn 287
Litván György 185-86
Lord Newton 149
LSD 327
Lukács László 143
Lukacs, John 169
Lundberg, John 254
Lusitania 295

M

Magnolia 44
Magyar Narancs 190, 197, 238-39
Magyar Szeszipari Szövetség és Terméktanács
304
mákos beigli, mákos tészta 98
manilai csodadoktor 252
Margit dán királynő, II. 160
Mária királyné 154
Marlboro 37-38, 42, 264
Marschalkó János 320-21
Marsh, Katie 212
Máté evangéliuma 80
Mateschitz, Dietrich 312
Mauretania 295
McCartney, Paul 323-30
McDonald's 30-31, 42
Mecseknádasd 253
médiahack 10, 209, 211, 213-14
megszállítás 156, 158-60, 166, 177, 252, 319
Meredith, James 286

metró 6, 47–56, 186
Meulaboh 276–78
Michnay Ida 153–54
Microsoft 41, 220–21
Mikkelson, Barbara és David P. 12, 58, 61, 331
Mill, Don Harper 236
Mills-Newbroughton, Debby 43
Molnár Imre és Molnár Gábor 323, 327
Móricz Kálmán 12, 175–77
Morris Cox, Catherine, dr. 134
Moszad 17, 266, 274
Mozart, Wolfgang Amadeus 134
MTI 66, 210, 213
Museum of Hoaxes 217, 261
Mythbusters 45

N

Nagy Feró 12, 190–95
Nagydobrony 7, 171–77
Nagygéc 146
Nagyidai József 186
Napi Ász 208
National Geographic 254
Negro 92, 97
Nemzetközi Tengeri Drótnélküli Kommunikációs Konferencia 292–93
Népsport 178
Népszabadság 210, 249, 300
New Orleans 281–82, 287
New Scientist 85, 88–89
Nicolay, John G. 287
Northcutt, Wendy 45–46
Novocain 202
növényevők 121

O

Olasz Lajos 319
Oldenborgh, Geert Jan van 89
Ormos Mária 12, 154, 166, 169
Országos Vérellátó Szolgálat 224
Ortega, Katherine 30
ostension (felmutatás) 11, 21, 31–32
Oswald, Lee Harvey 283–84, 287–90
ouzo 304

óvóhely 51–52
ozorai diadal 143

Ö

öngyilkos dal 58
öngyilkosság 6, 40, 54, 57–61, 165, 236–37, 320–21, 329
örökség 66, 296
összeesküvés-elmélet 10, 14, 35, 266, 268, 278, 282

P

pálinka 7, 87, 304–09
Pálinkás-Szűts Róbert 12, 191–92, 195–96
Pálffy János 146
Panchira 212
Papp László 189
parafadugó 89
páratartalom 125
Párizsi békeszerződések 147–49, 155
parmenzánsajt 311
patkány 27–29, 31, 42–43, 47, 55, 70–71, 74–75, 121, 124, 187, 189
Pell, Herbert C. 163
Pelyah István
Pentagon 219, 266–67, 269
Perjés Géza 169
Pesterzsébet 178, 180
pestis 16, 101
Pete Nándor 12, 307
pezsgő 85–86, 88–90, 141, 210
Philip Morris 37–38
Phillips, Jack 293
Piendl, Anton 86
PIN-kód 232
Pitt, Brad 204
pók 6, 62–69, 20–04, 314–15
populáció 100–01, 103
Poulsen, Henning 159–60
pozitron emissziós tomográf 132
Presley, Elvis 257, 261
Prévost d'Exiles abbé 145
Procter & Gamble 35–38, 42

R

Radspiller Béla 179-80, 182-83
Rainer M. János 12, 186
Rákosi Mátyás 58, 174, 189
Randi, James 252
Red Bull 42, 310–14
reflexes belégzés 127
Renard, Jean-Bruno 260, 270, 272
Reuters 21, 77-78, 268
Richards, Michael 257
Right Wing News 238
Risk 247
RMS Titanic Inc. 296
Romsics Ignác 12, 108, 149, 152, 163, 319
Ronald Opus 236-37
Roosevelt 163, 285
Rorschach-teszt 270
RTL Klub 209, 301
Rubinoff, Leba Haber 212
Ruby, Jack 290
Ruszthi Zsolt 12,210

S

S. Dinesh Gopinath I.A.S. 20
S.O.S.292-93
Sáfrány Péter (Safi) 192
Salon.com 313
Samu Ferenc, dr. 12, 67, 69
Sanghaj 206
Santa Cruz 81
sátánisták 35, 42, 194-95, 329
Schell, Jordu 280
Schlesinger, John 64
Schwarzenberg 142
Seress Rezső 57-58, 60-61
Shakur, Tupac 218-19
Shapiro, George 256
Singer, Manfred V. 87
Sisa István 174
Smith, Graham 66-67l, 77, 256
Snopes.com 20, 25, 32, 37, 40-41, 43-44, 58-59,
64, 75, 204, 218, 220, 226, 237, 242-43, 245,
260, 269, 273, 276-77, 284, 313, 315, 331
Southampton 294-95
Spears, Britney 219

Spinetoli, Ortensio da 80
spooft 219
Sri Lanka 275
Stauffenberg, Klaus von 168
Streatfeild, Dominic 168
Sullivan, Kathie 258
Sulyok Dezső 174
Superdome 281

Sz

Szabad Magyar Exil-kormány 151
szabadságharc 6, 140-41, 151
Szabadságszobor 316, 319-20
Szabó Illés 12,178–80, 182-83
Szelényi Iván 108
Szerencsejáték Rt. 12, 181
Szigeti László 141
színeszetikus képesség 135
színlátás 122-23
szívószál 85-86, 90-91
Szomorú vasárnap 6, 57–61
Szonntag Andor 12, 47, 49, 51, 53
Szovjetunió 18, 78, 149, 162, 166, 174, 302-03
szőrfölés 52-53
szöveti anyagcsere 132
Szövetségi Mentésirányítási Hivatal (FEMA) 282
Sztójay Döme 163
szüret 238-39

T

Takács Gábor 251–53
Taylor, Derek 324
tehén 6, 77-78, 80, 180
temetés 109, 325-26
tetszhalál 146
The Disassociated Press 219
The New York Times 249, 255, 293
Titanic 291–99, 324
titkosrecept-vád 313
tizenötmillió magyar 6, 104-05
Tízparancsolat 247
TNT 217
Tóth Béla 138-39, 142, 145, 320-21
totó 7, 178–83
töltéskülönbőség 125

Trianon 6, 147-48, 150, 152–55, 173
Trója 204
Truman 6, 161-62
Tulipán Anna 185
Turner, Patricia 18
Túry Gergely 12, 205
TV2 151, 209

U

UFO 132, 200, 250–54, 279
Ukrajna 76, 106, 174–76
ultraibolya sugárzás 123
Universidad Estatal de Campinas-Brasil 268
URL 219, 232
uszkár 130

V

Várad-Sternberg János 175
Varga Zoltán 12, 191, 196
Városliget 300
Vaskapu 74
Veled és Feléd 298
Vene Hammerschlag 218
világháború, I. 148, 152, 167
világháború, II. 40, 52, 149, 158, 160-61, 164,
169, 184, 237, 246, 248
Világok harca (H. G. Wells) 200, 254
Vilhjálmur Örn Vilhjálmsson 157–60
Vos, Fernando L. J. 89
vörös posztó 121

W

Walken, Christopher 213
WDR 89
Welles, Orson 200, 254-55
Wendy's 31
Werther (Az ifjú Werther szerelme és halála
– Goethe) 60-61
White Star 295-96
White, Charlie 279-80
Wilson, Woodrow 150, 285
Windings 271-72
Windsor 66-67
Wipperfürth, Alex 312
World Jump Day 216
WTC 7, 204, 266-67, 270, 278
Wylatow 250

X

xenofóbia 27

Z

Zágoni Miklós 217
Zichy Ödön, gróf 143
Zmuda, Bob 256–58, 260